

THÔNG TIN

**VỤ TRANH BIẾM HOẠ
NHÀ TIÊN TRI MOHAMMED:
THÊM MỘT BÀI HỌC VỀ XUNG ĐỘT TÔN GIÁO**

Vào những ngày đầu tháng 2, thế giới lại một phen sóng gió sau khi một số tờ báo ở Châu Âu cho đăng lại các bức tranh biếm họa về nhà tiên tri Mohammed. Các bức biếm họa này được đăng tải lần đầu tiên vào tháng 9/2005 trên tờ báo *Jyllands - Posten* của Đan Mạch. Trong số các bức tranh biếm họa mà nội dung chủ yếu nhằm vào các phần tử khủng bố của Islam giáo, có một bức vẽ hình nhà tiên tri Mohammed với cái đầu giống một quả bom đen ngòm với cái ngòi cháy chậm đang xì khói.

Luật Hồi giáo dựa trên sự diễn giải kinh *Coran* cấm tuyệt đối việc vẽ thánh Mohammed ngay cả khi có nội dung tích cực. Đây là một trong những lí do khiến giới Islam giáo lên tiếng phản đối mạnh mẽ hành động của báo chí phương Tây mà họ cho là “kích động”, “lãng mạ” này. Trong khi đó, cho đến ngày 14/2/2006, đã có tới 60 tờ báo ở các quốc gia khác nhau từ Anh và Mỹ, bên cạnh việc đưa tin, đã đăng lại các bức tranh biếm họa gây dấy tranh cãi này dưới các hình thức khác nhau. Sự kiện này đã làm dấy lên các cuộc biểu tình phản đối của các tín đồ Islam giáo ban đầu ở Đan Mạch, và mau chóng lan ra ở nhiều quốc gia khác trên thế giới nơi có tín đồ Islam giáo sinh sống như Pakistan, Irắc, Sudan, Ấn Độ, Indonesia và các vùng lãnh thổ Palestine. Vụ việc lên đến đỉnh điểm khi ngày 5/2/2006, đám đông người Islam giáo biểu tình ở thủ đô Damas, Syria đã phóng lửa đốt sứ quán Na Uy và Đan Mạch, đồng thời, sứ quán Đan Mạch ở Libăng cũng bị tấn công.

Với các phần tử Islam giáo cực đoan, vụ việc tranh biếm họa càng là cái cớ cho những hoạt động có tính khủng bố của họ. Tuyên bố trên một website thành lập nhân sự kiện này, các phần tử Islam giáo cực đoan dọa sẽ đánh bom các văn phòng của Tờ báo và giết những họa sĩ đã vẽ các bức biếm họa.

Trên thực tế, tờ *Jyllands-Posten* có thể đã có những chuẩn bị từ trước. Tờ báo, nhấn mạnh việc cá nhân tự kiểm duyệt, đã yêu cầu 12 họa sĩ chuyên minh họa khác nhau vẽ nhà tiên tri cho họ. Tổng biên tập của tờ báo, ông Carsten Juste nói những bức biếm họa là một thử nghiệm về quyền tự do diễn đạt, tự do báo chí ở Đan Mạch. Nhưng ngay khi các bức biếm họa được xuất bản, có ít nhất 5000 tín đồ Islam giáo ở Đan Mạch đã xuống phố biểu tình và các tổ chức Islam giáo đòi hỏi tờ báo một lời xin lỗi. Tuy nhiên ông Tổng Biên tập tờ báo khẳng định rằng với nền dân chủ ở Đan Mạch, mọi hình thức thể hiện của báo chí đều được phép, trong đó có cả việc vẽ tranh biếm họa. Một vị imam của Islam giáo là Raed Hlayel đã bác bỏ quan điểm này và cho rằng hình thức dân

chủ như thế không có giá trị gì với người Islam giáo và họ không bao giờ chấp nhận kiểu xúc phạm này. Vị imam này còn khẳng định bài báo đã xúc phạm mọi tín đồ Islam giáo trên thế giới. Đáp lại, Flemming Rose, biên tập về văn hoá của tờ báo, nhấn mạnh rằng không thể đòi hỏi một cách đối xử đặc biệt với những tình cảm tôn giáo ngay trong một xã hội thế tục và trong một nền dân chủ, người ta phải đôi lúc chấp nhận chỉ trích hay trở thành một trò đùa.

Sau khi vụ việc đã vượt ra khỏi phạm vi Đan Mạch, nhiều sự kiện ngoại giao đã diễn ra. Vào ngày 16/2/2006, các đại sứ của 11 quốc gia Islam giáo, bao gồm cả Indonesia và một số quốc gia Ả rập, Pakistan, Iran và Bosnia-Herzegovina, đã cùng lên tiếng phản nản về các bức biếm họa trong một lá thư gửi đến Thủ tướng Đan Mạch Anders Fogh Rasmussen. Họ cho rằng việc cho xuất bản các bức tranh biếm họa này là một sự “kích động” và đòi hỏi những lời xin lỗi từ tờ báo.

Mặt khác, việc thế giới Islam giáo, tiêu biểu là Iran, tìm cách trả đũa bằng cách vận động một cuộc thi vẽ tranh biếm họa nhằm vào vụ thảm sát người Do Thái và thách thức tờ báo Đan Mạch đăng tải những bức biếm họa này đã châm ngòi cho một sự thù hận sâu sắc hơn giữa hai bên. Sự chia rẽ hai bên đã chúng tỏ họ quá dễ bị kích động vì nó diễn ra trong bầu không khí mà phương Tây mất tin tưởng sâu sắc vào người Islam giáo và một khuynh hướng khá quen thuộc về việc đánh đồng tất cả người Islam giáo với các phần tử khủng bố.

Lo ngại về một cuộc xung đột tôn giáo có tính toàn cầu, các tổ chức quốc tế và khu vực đã mau chóng vào cuộc. Tổ chức An ninh và Hợp tác Châu Âu OSCE đã tiến hành gặp gỡ các đại diện các nước thành viên kêu gọi sử dụng các biện pháp khoan dung và phi bạo lực. EU và tổ chức Hội nghị Islam giáo OIC cũng tuyên bố ủng hộ các nỗ lực của Liên Hiệp Quốc nhằm ngăn chặn các hành động phi báng tôn giáo. Tại thủ đô Copenhagen, thủ tướng Đan Mạch Rasmussen cũng đã gặp một nhóm Islam giáo ôn hoà trong nỗ lực tìm biện pháp tháo gỡ bất bình lan rộng của người Islam giáo. Tại London, Đại sứ Syria đã yêu cầu chính phủ Đan Mạch có văn bản xin lỗi chính thức thế giới Islam giáo để tránh xảy ra các vụ bạo lực dân sự.

Trong con mắt các nhà nghiên cứu, vụ tranh biếm họa tiêu biểu cho một cuộc xung đột giữa các nền văn hoá. Vụ những bức biếm họa gắn kết khá rõ với chuỗi những sự kiện đáng chú ý trước đó như các cuộc tiến công khủng bố vào Mỹ tháng 9/2001, sự thù ghét người Islam giáo ngày càng tăng trong suy nghĩ của phương Tây, khuynh hướng chống người nhập cư, đặc biệt chống người Islam giáo ngày càng tăng ở Châu Âu, sự hậu thuẫn của Mỹ với hành động chiếm đóng và đàn áp người Palestine của Israel và cuộc xâm lược của Washington ở Afghanistan và Irắc. Hiện tượng này đã thể hiện rõ ràng hơn về một trào lưu bài xích người Islam giáo và các cộng đồng Islam giáo thiểu số. Nhưng với các nhà làm chính sách tôn giáo và quản lí xã hội, với giới báo chí truyền thông, đây cũng là một bài học đáng nhớ.

Hoàng Chung (tổng hợp)